

Αθήνα, 19 Δεκεμβρίου 2022

Προς:

Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης, κ. Κυριάκο Πιερρακάκη

Θέμα: Ουσιαστική Συμμετοχή της ΚτΠ στην κατάρτιση του ΕΣΔ για την Ανοιχτή Διακυβέρνηση

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Στις 10 Φεβρουαρίου 2021, η Ελλάδα, στο πλαίσιο της συμμετοχής της στην Open Government Partnership και μέσω επιστολής που σάς απέστειλε ο CEO της OGP Sanjay Pradhan¹, τέθηκε σε καθεστώς **διαδικαστικής επιτήρησης**.

Στις 14 Απριλίου 2021, 9 οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών εκφράσαμε² την ανησυχία μας, ζητώντας τη δέσμευσή σας, **να μετατρέψετε αυτήν τη δοκιμασία σε ευκαιρία αναγέννησης για τη δημόσια συμμετοχή**. Προτείναμε, τότε, τη δημιουργία μόνιμου πολυμερούς φόρουμ δημόσιων φορέων - Κοινωνίας Πολιτών για την Ανοιχτή Διακυβέρνηση, την τήρηση των προτύπων συμμετοχής και συνδημιουργίας της OGP καθώς και για την ανάπτυξη μιας εθνικής στρατηγικής ανοικτών δεδομένων, σε συνεργασία με μη κρατικούς φορείς.

Σχεδόν **δύο χρόνια μετά**, και καθώς εξελίσσεται η διαβούλευση για το **5ο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ανοιχτής Διακυβέρνησης**, επανερχόμαστε με τις ίδιες ανησυχίες αλλά και **νέους προβληματισμούς** για την ποιότητα της Ανοιχτής Διακυβέρνησης στη χώρα μας.

Αναγνωρίζουμε ότι έγιναν βήματα προς τη θετική κατεύθυνση, όπως η συγκρότηση ομάδας εργασίας για το συνεργατικό σχεδιασμό του 5ου ΕΣΔ με τη συμμετοχή και Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών καθώς επίσης και η δημιουργία της δοκιμαστικής έκδοσης της Εθνικής Ιστοσελίδας OGP³ με χρήσιμο υλικό και πληροφορίες, σχετικά με χρονοδιαγράμματα, νέα αλλά και απολογιστικά σημειώματα.

Ωστόσο, η κύρια πηγή των ανησυχιών και προβληματισμών μας εξακολουθεί να υφίσταται και να βαθαίνει: **επιμονή, δηλαδή, στη μη δημιουργία πολυμερούς φόρουμ με ισότιμη συμμετοχή δημοσίων φορέων και Κοινωνίας των Πολιτών στη λήψη αποφάσεων για το σχεδιασμό και την υλοποίηση των ΕΣΔ Ανοιχτής Διακυβέρνησης**. Επισημαίνουμε ότι η ομάδα εργασίας (focus group) σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υποκαταστήσει τη δημιουργία ενός πλήρως λειτουργικού Πολυμερούς Φόρουμ.

¹ [OGP Καθεστώς Επιτήρησης](#)

² [Επιστολή 04.2021 προς Υπ. Επικρατείας και Ψηφ. Διακυβέρνησης](#)

³ <https://opengovmonitor.gr/>

Πιο συγκεκριμένα, θα θέλαμε να σας εκφράσουμε τους προβληματισμούς μας επί της διαδικασίας αλλά και επί της ουσίας σχετικά με τη συνδημιουργία του **5ου ΕΣΔ**:

- 1. Καυστέρηση και περιορισμένος χρόνος:** Μολονότι η ομάδα εργασίας συστάθηκε στις 10.8.2022, η πρόσκληση⁴ για ανοιχτή συμμετοχή στη διαδικασία συνδημιουργίας δημοσιοποιήθηκε στις 31.10.2022 με ένα εξαιρετικά σφιχτό χρονοδιάγραμμα.
- 2. Παράλληλες μη ενιαίες διαδικασίες με διαφορετικά κριτήρια:** Με απόφαση του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης σχεδιάστηκαν δυο παράλληλες διαδικασίες συλλογής και επεξεργασίας προτάσεων για το ΕΣΔ, οι οποίες δεν συναντήθηκαν ποτέ. Άλλη διαδικασία για τους δημόσιους φορείς μέσω εγγράφων και επιστολών. Άλλη για την Κοινωνία των Πολιτών μέσω ειδικής ηλεκτρονικής φόρμας. Τα εξαντλητικά (ad hoc) κριτήρια που τέθηκαν για την αξιολόγηση των προτάσεων της ΚτΠ δεν συνιστούν καλή πρακτική. Αποθάρρυναν τη συμμετοχή των μελών, ενώ τα ίδια κριτήρια δεν εφαρμόστηκαν στην πρόσκληση για προτάσεις των δημόσιων φορέων.
- 3. Έλλειμμα φιλοδοξίας:** Οι δεσμεύσεις αποτελούν ήδη δρομολογημένες παρεμβάσεις των φορέων φέροντας έμμεση συνάφεια με τις αξίες της OGP. Ακόμα και αν υλοποιηθούν, θα αποτελούν νηπιακά βήματα με περιορισμένη επίδραση. Για παράδειγμα, η πρόταση της ΕΑΔ για δημιουργία πλατφόρμας καταγγελιών, θα είχε μεγαλύτερο αντίκτυπο αν συνοδευόταν από δέσμευση του Υπουργείου Δικαιοσύνης για επέκταση της προστασίας των whistleblowers και για καταγγελίες που αφορούν σε παραβιάσεις του εθνικού δικαίου. Επίσης, ενώ στην ανάλυση της δέσμευσης της ΕΑΔ για το lobbying αναφέρεται ο ρόλος των ανοιχτών δεδομένων και της συμμετοχής των πολιτών με καταγγελίες παράνομων δραστηριοτήτων, τα ορόσημα περιλαμβάνουν μόνο ό,τι έχει ήδη νομοθετηθεί.
- 4. Σύγχυση μεταξύ “e” και “open” gov:** Οι δεσμεύσεις του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης αφορούν στη δημιουργία κοινοτήτων πρακτικής για τις Ψηφιακές Ικανότητες και το Εθνικό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας. Και τα δύο αυτά θέματα άπτονται της ηλεκτρονικής αλλά όχι -αυτομάτως- και της Ανοιχτής Διακυβέρνησης.
- 5. Αγνόηση προτάσεων της Κοινωνίας των Πολιτών:** Οι προτάσεις που καταθέτουν οι Οργανώσεις της ΚτΠ αγνοούνται διαχρονικά και συστηματικά. Όχι μόνο δεν υιοθετούνται ως βάση συζήτησης και περαιτέρω εξειδίκευσης για να βρουν το δρόμο ένταξης στο ΕΣΔ. Όχι μόνο δεν τους δίνεται ο χώρος να συνδυαστούν με άλλες προτάσεις των δημόσιων φορέων, αλλά ούτε καν, τυγχάνουν αιτιολογημένης απόκρισης.

Όπως εξελίσσεται η συμμετοχή της Ελλάδας στην OGP, υπολείπεται των προσδοκιών μας και των δυνατοτήτων της χώρας. **Παρακολουθώντας το έργο σας για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό των Υπηρεσιών του Ελληνικού Δημοσίου έχουμε την πεποίθηση ότι η παρούσα κατάσταση μπορεί να αναστραφεί, αν αποφασίσετε να**

⁴ <https://opengovmonitor.gr/callforcodesign/>

ενσταλάξετε και στην πολιτική για την Ανοιχτή Διακυβέρνηση την ίδια ακριβώς φιλοσοφία που θέτει τον πολίτη στο επίκεντρο.

Ενόψει των ανωτέρω, προτείνουμε:

1. Να δώσετε **χρονική παράταση** δύο (2) μηνών στη διαδικασία συνδημιουργίας.
2. Να πραγματοποιηθούν, με ευθύνη του ΥΨΗΔ, **απευθείας συναντήσεις μεταξύ Οργανώσεων της ΚτΠ και δημοσίων φορέων** για να συμπεριληφθούν στο ΕΣΔ δεσμεύσεις οι οποίες θα έχουν πραγματικά σχεδιαστεί από κοινού.
3. Να συμπεριλάβει το ΥΨΗΔ στο 5ο ΕΣΔ **δέσμευση με την οποία θα δημιουργηθεί πολυμερές φόρουμ**, αξιοποιώντας τα εργαλεία του έργου WeOpenGon: Δίκτυο Κοινωνίας των Πολιτών – Δημόσιων Φορέων για την Ανοιχτή Διακυβέρνηση το οποίο υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος Active citizens fund, με φορέα υλοποίησης τη «Διεθνή Διαφάνεια Ελλάς» και εταίρους το Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας - ΕΔΥΤΕ Α.Ε. (GRNET) και το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών / Ερευνητική ομάδα Ψηφιακά Μέσα για Συμμετοχή (ΕΚΠΑ dmPart).

Σας ευχαριστούμε θερμά για την προσοχή και τον χρόνο σας.

Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση.

Με εκτίμηση,

Αλέξανδρος Μελίδης, Γενικός Διευθυντής Οργανισμού Ανοιχτών Τεχνολογιών ΕΕΛΛΑΚ
Στέφανος Λουκόπουλος, Διευθυντής Vouliwatch

ΟΙ ΣΥΝΥΠΟΓΡΑΦΟΥΣΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Inter Alia

Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι - Greek Helsinki Monitor

Generation 2.0 for Rights, Equality & Diversity

Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

P2P Lab

Ίδρυμα Ανοιχτής Γνώσης Ελλάδας OK Greece

Impact Hub Athens

Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών

Διεθνής Διαφάνεια Ελλάς

SciFY

